

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๔
วันจันทร์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้มีการพิจารณาร่างบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา (ต่อเนื่องจากการประชุมคราวที่แล้ว) สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ที่ประชุมคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาร่างบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป และส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ โดยในบททั่วไป จำนวน ๑๒ มาตรานั้น ได้พิจารณาเสร็จสิ้นแล้วในเบื้องต้น ซึ่งในบททั่วไปนี้ได้กล่าวถึงหลักนิติธรรมเนื่องจากอำนาจรัฐผูกพันหลักนิติธรรมและเป็นรากฐานรัฐธรรมนูญ โดยที่ประชุมเห็นควรให้เขียนวางหลักการพื้นฐานไว้ ๕ ประการในร่างบทบัญญัติที่เกี่ยวกับหลักนิติธรรม มีสาระสำคัญดังนี้

“หลักนิติธรรมอันเป็นรากฐานของรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตยอย่างน้อยมีหลักการพื้นฐานสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) ความสูงสุดของรัฐธรรมนูญและกฎหมายเหนืออำนาจอธิปไตยของบุคคล และการเคารพรัฐธรรมนูญและกฎหมายทั้งโดยรัฐและประชาชน

(๒) การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค

(๓) การแบ่งแยกการใช้อำนาจ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และการป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์สาธารณะ

(๔) นิติกระบวนการ ซึ่งอย่างน้อยต้องไม่บังคับใช้รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายย้อนหลังเป็นโทษทางอาญาแก่บุคคล ให้บุคคลมีสิทธิในการปกป้องตนเองเมื่อสิทธิหรือเสรีภาพถูกกระทบ ไม่บังคับให้บุคคลต้องให้ถ้อยคำซึ่งทำให้ต้องรับผิดชอบทางอาญา ไม่ทำให้บุคคลต้องถูกดำเนินคดีอาญาในการกระทำผิดเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง มีข้อกำหนดให้สันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าจะมีคำพิพากษาว่ากระทำผิด

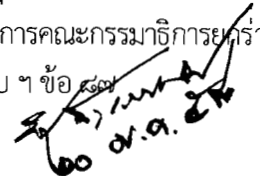
(๕) ความเป็นอิสระของศาล และความสุจริตเที่ยงธรรมของกระบวนการยุติธรรม”

สำหรับหมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ที่ประชุมเห็นควรให้เขียนหลักการของกระบวนการยุติธรรมทั้งของศาลและอัยการไว้ในส่วนนี้ ซึ่งการไม่ได้เขียนส่วนของอัยการแยกออกไปแบบรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ นั้น เนื่องจากต้องการให้บททั่วไปครอบคลุมกระบวนการยุติธรรมทั้งกระบวนการ รวมทั้งเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมที่บัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทุกด้านเป็นไปสอดคล้องกัน

นอกจากนี้ กรณีประเด็นความเห็นของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประชาชนที่เสนอให้ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งควรเร่งรัดการพิจารณาคดีให้เร็วขึ้นนั้น ที่ประชุมเห็นควรให้เพิ่มความในร่างมาตราที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมตามที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการยกร่างฯ เสนอมา โดยเขียนความเป็นวาระคดีดังนี้ “การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลต้องมีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งของคู่ความและของศาลไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นหลักประกันในการพิจารณาพิพากษาคดี และต้องเปิดเผยให้ทราบเป็นการทั่วไป” และ “คำพิพากษา คำวินิจฉัย และคำสั่งต้องแสดงผลประกอบการวินิจฉัยหรือการมีคำสั่ง ต้องอ่านโดยเปิดเผย และต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย เว้นแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ด้วย”

อนึ่ง ในส่วนที่ ๒ ศาสตราจารย์ธรรมนุญนั้น ได้พิจารณาเสร็จสิ้นในเบื้องต้นไป ๑ ร่างมาตรา ซึ่งเป็นร่างมาตราที่เขียนถึงองค์ประกอบของศาสตราจารย์ธรรมนุญ โดยมีประเด็นที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ เช่น จำนวนผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาและได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จากเดิมกำหนดไว้สามคนนั้น ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้สองคน รวมทั้งหลักการที่เป็น ที่มา คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามจะไปเขียนไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาสตราจารย์ธรรมนุญและวิธีพิจารณาของศาสตราจารย์ธรรมนุญ เป็นต้น

นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
ผู้สรุปผลการประชุม

ว่าที่เรื่อตรี ยุทธนา สำเภาเงิน
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๘๗
ผู้ตรวจทาน 
๒๐ ต.ค. ๕๗